

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

la dl Carol Schuler în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 creșterii v. a. sau 15 bani rom.

Responsabilități.

Simțământul de responsabilitate în politică este o virtute, a cărei cultivare este o condiție sine qua non în toate lucrările, la toate problemele, la toate neamurile ce au să poarte lupte grele.

Acest simțământ se pune crucișă pedecă neseriosității, nesincerității, corupțiunii și altor păcate politice, pe care le condamnă cu asprime judecata generală, opiniunea publică, ce vecinic trebuie să caute a vedea dacă acest simțământ se află la politicienii ce-o preocupă și sunt în acțiune.

Când acești oameni publici nu-și dau silința să fie judecați favorabil din punctul admis de vedere ce-am pus în relief, când ei încearcă să se subtragă chiar judecării severe, ei dau dovezi că nu posed un viu simțământ de responsabilitate.

Sub acest punct de vedere punem discuția ce urmează, asupra unui fapt, care-i de mare importanță, deslășuindu-se din punctul de vedere ce-am pus în relief, când ei încearcă să se subtragă chiar judecării severe, ei dau dovezi că nu posed un viu simțământ de responsabilitate.

Este vorba de congresul bisericesc.

Opiniunea publică judecă așa:

„Guvernul actual face o politică religioasă detestabilă. O mulțime de forțe lucră ca această politică să nu aibă succesul ce-l dorește Oveș și Maghiarii, francmasonii și kossuthiștii. Dacă noi putem să adăugăm cu ceva măcar aceste forțe, trebuie să o facem.”

Acesta-i un principiu de luptă românească.

În luptă cu proiectele religioase, am stat toți Românii, fiecare după situația sa și în felul său. Episcopatul a vorbit și el, în parte chiar excelent, și a votat contra legilor.

Despre ce se va mai fi petrecut apoi, națiunea — nu știe nimic.

Înainte de-a fi sancționate legile lui Szilágyi-Csáky, vine și trece însă termenul la care congresul bisericesc românesc național și ortodox orientat ar fi trebuit să se întrunească.

Congresul nu se conchiamă.

Aceasta a fost o clipită, în care toți Românii au tresărit și opiniunea publică a zis earăși:

„Congresul nu se conchiamă, pentru că guvernul nu voește să vadă în-

tervenind din nou vre-un energie protest în contra politicii sale religioase.”

Opiniunea publică a simțit corect, și căutând la persoanele ce din parte-ne sunt în acțiune la conchiamarea unui congres a zis:

„Să vedem ce măsuri la nivelul situației și al responsabilității se vor lua.”

Nu auzim prea multă vreme însă nimic. Deodată ne trezim cu informațiunea că s'a decis o remonstrațiune la ministru și o informațiune la Monarhului.

Informarea Monarhului este o represalie asupra ministrului, care, se va fi zis, va ceti probabil remonstrațiunea și va gândi că-i totuși mai bine ca focul din Ardeal să arză mai bine sub cenușă, decât să-l lase el să dea în flacări. Și acest gând nu doară pentru că ministrul Eötvös este mare dușman autonomiei bisericești. El a declarat adese-ori că nu este. Acest gând îl impunea situația cabinetului întreg.

Tocmai pentru că metropolitul Miron o știe aceasta ca și noi, el trebuia să lucreze altfel decum a lucrat; de exemplu să cheme pe redactorul său oficios, să-i dea ordin să facă o polemică vehementă în contra interzicerii congresului explicând motivul politic al ei; ziarele budapestane și vieneze, care luptă energie în contra proiectelor ce-și așteaptă sancțiunea, trebuiau să primească și ele o notă la situație; într-o audiență, cerută cu prilegiul afliării în Budapesta a Monarhului, metropolitul însuși, care-i consilier intim al Maiestății Sale, ar fi informat deja pe Monarh; Monarhul ar fi exprimat de sigur mirarea sa că în timp de „hniște” hieronymi-ană nu se concede conchiamarea congresului; această convorbire cu Monarhul își făcea și ea turneul, cel puțin prescurtat, prin presă; și în fine Excelența Sa cerea un termen proximo de întrunirea congresului, unde Maiestatea Sa Monarhul ar fi fost încă odată preamărit pentru grația de a ne fi asigurat intacticitatea constituției bisericești.

Aceasta ar fi fost o afacere bisericească-politică la care opinia publică aclamând ar fi putut zice: „În cap avem un cap!”

Ce-a urmat însă în loc de ce ar fi trebuit să urmeze, ne-a lăsat opăriți. Congresul se întrunește când el va veni probabil ad ossa, cum zice Latinul, când proiectele care sunt singura cauză a amânării congresului, vor fi sancționate, și pe

temeul că nu toată lumea creștină este atât de agitată ca catolicii.

Aceasta nu-i o acțiune istească.

Ce însă a fost și mai puțin isteț, a fost telegrama „biuroului congresual”, care a taxat de „indiscrețiune” încercarea noastră ca printr'un comunicat să punem în discuție opoziția ce consistorul metropolitan se vede și el silit să o facă — între păreții sei.

Poporul român are însă un mare interes să știe și el ce se face. În situația sa de azi el trebuie să aibă o privire cât mai deplină asupra tuturor faptelor, care sunt simptome ale situației.

Poporul nu voește să știe de nici o considerație, pentru care acei oameni, ce îmbracă demnitățile date de el, cred că numai în tăcerea secretului se se facă ceva.

Poporul român nu voește, mai ales, să știe nimic de considerații, când ele ușurează situațiunea dușmanilor sei, guvernului.

Dar' cu toate acestea se da telegrama că comunicatul „Tribunei” a fost „indiscret.”

Când faci obiecțiunea aceasta, o faci pentru că nu aprobi convingerea, că despre astfel de lucruri poporul trebuie să fie informat; pentru că nu voești să-i faci poporului bucuria de a vedea o energie cuminte manifestându-se în faptele tale.

Cine a putut deci să fie cel puțin puțin impresionat de acel comunicat? Numai guvernul maghiar. Cine a putut să fie bine impresionat de o desmărire, care mai adăuga cuvântul foarte lax de *mancitate*? Numai guvernul maghiar.

Eată ce țineam să o spunem curat și pe adevăr. Când un guvern maghiar complica cu politica sa afacerile române, nici un prelat, nimenea — dacă-i Român voioie — nu face bine să-și întocmească lucrarea sa astfel, ca guvernul să poată zice: „Putea să-mi strice mai mult! Bine că am trecut și apa asta!”

Din contră cu o vedită supărare, trebuia să se caute ca o sgomotoasă și la vreme făcută expresie a indignațiunii noastre să fie foarte bine auzită — până în Burg!

Căci nimic nu-mi folosese frumoasele cuvântări pline de o aspră critică la adresa guvernului, când ele se țîn numai în consistor și sunt auzite de câțiva oameni; căci eu vreau să se facă în toate modurile lumină și

mişcare, căci eu voesc ca — guvernul să fie compromis, când merită, chiar și de cei mai „moderați” politicieni.

Ori poate numai atât de puțină importanță s'a dat faptului discutat, în cât s'a lăsat puținătății lui Serbân Miklós (*Képviselet-ur*) să facă el o interpelare, ca-și-cum par'că anume s'ar fi intenționat ca prin cuvântul lui să i-se scază valoarea acestei aparențe de indignare?

Ne dăm încă odată și bine seamă de ce am vorbit până aici, punem toate faptele sub punctul de vedere proclamat în fruntea acestui articol și exclamăm cu profetul: „Perirea ta din tine, Israele!”

Budgetul ministerului de interne promite a naște din punctul de vedere al chestiei, române o discuție interesantă. Două idei sunt care ne trezesc atențiunea. Un ziar semi-oficios a anunțat că cu acest incident ministerul va desfășura programul său în chestia naționalităților. E vorba ca el să fie și pentru statul maghiar admisibil și pentru — națiunile nemaghiare (?). A doua idee, a cărei discuție o cere „*Hazánk*”, este asigurarea dreptului de intrunire printr'o lege. În această discuție, așteptăm ca pentru onoare (?) parlamentului să se găsească cineva care să vorbească și de ucasul lui Hieronymi relativ la partidul național român

Situația politică. Sub acest titlu ziarul „*Hazánk*” spune, că sancționarea nu va urma așa de ușor cum crede, sau îi place să creadă guvernului. După informațiile lui „*Hazánk*” primite din Viena, sancționarea întârzie o pedecă considerabilă în faptul, că Maiestatea Sa Monarhul vrea să se convingă mai întâiu că oare executarea legilor politice-bisericești nu va produce turburări? Ear în direcția aceasta guvernul n'a putut oferi nici o garanță liniștitoare. Guvernul de altfel urgencează pe toate căile sancționarea, căci prin ea vrea să exercite presiune asupra Camerei Magnaților în desbaterile budgetului; de aceea desbaterile budgetare în Camera Magnaților se vor amina.

Tisza Kálmán despre chestia naționalităților. „*Hazánk*” scrie: Într'o conferență mai recentă a partidului liberal, Tisza Kálmán reflectând unei interpelări a lui Vargies Imre, a atins și chestiunea naționalităților. A enunțat — foarte la loc și după a noastră părere — că numai așa împregiurare, că cineva e ori nu e de naștere Maghiar, nu poate fi luată ca titlu de drept pentru a fi aplicat în funcții publice. Că atât comitatele cât și statul aplică bucurios în funcțiile publice și bărbați de origine nemaghiari, dar

buni patrioți, a adus drept exemplu că în comitatul Bihorului au ales de protonotar comitatens pe un Român. Zice mai departe, că pe cale socială s'ar pute face foarte mult pentru ameliorarea frecărilor dintre naționalități. Sunt acestea adevăruri clare toate, dar' au defectul că se refer numai la aparițiile din afară, formale, și nu la exența însăși a lucrului. E o apariție caracteristică și înra- dever periculoasă, că în ce chip se amăgesc și mângăie pe sine înșiși bărbații nostri de stat, în ce privește obiectul chestiei române. Într'adever numai gradul cel mare de necunoaștere a relațiilor ti poate face să creadă, că această chestie e numai o chestie socială sau — de pâne! Românii nu slujbe cer, nici aceea, ca societatea maghiară să-i „recipieze” și pe ei. Ei cer drepturi naționale, de cari nu abzie nici pentru mii de funcții! Vor să fie stat, în stat. Nu egalitate personală vor ei cu noi Maghiarii, ci ca națiunea română cu națiunea maghiară. Nu libertate personală le trebuie lor, ci libertate națională. Ear' aceste lucruri sunt pretensiuni cu mult mai tari, decât ca ele să poată fi satisfăcute prin împărțirea de funcții sau pe cale socială! Tisza Kálmán a fost stăpânul atotputernic al țării un deceniu și jumătate. Sub el a crescut chestiunea română. Din cauza aceasta ceea-ce putem aștepta ca minimum dela el, este, că cel puțin să ne poată spune: în ce stă oare mieduva acelei chestii române?

Oficioșii despre Kossuth. O notă oficioasă a apărut în „*Kölnische Zeitung*”, dată din Pesta. Explicând de ce funcționarii maghiari au fost suferiți să ia parte la glorificarea lui Kossuth, nota zice:

„În Ungaria nu merge să pășești aspru cu instrucții și ordonațiuni ministeriale. (Dar' cu ordinul lui Hieronymi cum a fost? Red. „Trib.”) Dacă aderenți ai partidului guvernamental, primari, judecatori, chiar funcționari de stat au luat parte la manifestatii, guvernul trebuie să treacă cu tăcere peste asta. Funcționarii maghiari de stat nu suferă, fiind vorba de o cauză populară, de frica de disgrafia ministerială. O dojană ar fi a turna ulei pe foc. Guvernul se păzește cu bună chibzuire să desvolte o energie neînțeleptă.”

Care va se zică, dacă guvernul nu-i capabil nici voește a face ceva contra kossuthismului nou, cine-o să facă? — Așteaptă guvernul un alt Világos?

Regele Carol ar fi discutat asupra chestiei române, zice „*Budapesti Hirlap*” (nr. 319) într'o audiență privată acordată unui grof din Ardeal, care are de soție pe fata unui fost ministru român. Este ușor de a ghici cine-i groful, care-i bărbat al fostei domnișoare fiice a generalului Florescu.

FOIȚA „TRIBUNEI.”

Limba română.

Ființa, originea, rudenile și istoria ei. Manual pentru gimnasil, școlae reale și pedagogice (normale), de Virgil Onițiu, directorul gimnasilui român din Brașov, e cartea ce a apărut zilele trecute în editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov, 1894.

Cartea aceasta cuprinde un material foarte interesant și bogat pe terenul limbistici comparativ și în special al limbii române. Materialul e împărțit în 2 părți: *Partea primă:* Ființa, originea și rudenile l. r. cuprinde următorii §§: 1. Despre limbă. 2. Întinderea geografică a limbii române. 3. Dialectele l. r. 4. Probe din limba dialectelor. 5. Fonetica dialectului macedo-român. 6. Morfologia dialectului macedo-român. 7. Ceva despre fonetica și morfologia dialectului istro-român. 8. Lexicologia dialectelor r. 9. Limba r. a trebuit să fi fost odată una. 10. Înfrudirea limbilor. 11. Înșușiri comune în limba r. franceză, italiană, spaniolă, portugeză și rhotom. 12. Limbile romanice. 13. L. poporană și l. literară. 14. Originea limbilor romanice. 15. Timpul și modul formării limbilor romanice. 16. Originea limbii latine. 17. Despre Indogermanii preistorici. 18. Gruparea limbilor. *Partea II:* Istoria limbii rom.: 1. Originea l. r. și primele urme de

limba daco-latină. 2. Vieța l. r. după a. 274. 3. Primele urme de l. r. în Moesia. 4. Înfrudirea slavă asupra l. daco-române. 5. Vieța l. rom. dela 1300 până la 1650. 6. Origena l. literare r. 7. Probe din dialectele vechi literare r. 8. Despre grafia veche r. 9. Probe de grafia ciriliană. 10. Înfruderea grafiei latine la Români. 11. Probă de grafia civilă. 12. Probă de grafia etimologică. 13. L. r. în secl. XVIII. și XIX. 14. Încheiere și încă o vorbă.

Acestea sunt chestiunile cu care se ocupă cartea. Frumoase și scumpe cunoștințe pentru tinerimea noastră școlară. Mulțumiți trebuie să fim, văzând, ce lucruri de valoare se dau școlarilor din cl. IV. gimn. *) și reală, pentru care e destinată cartea din studiul limbii române, dela care studiu se pretinde cu drept cuvânt astăzi să producă mult în lucrarea instrucțiunii școlare.

O carte școlară câștigă în valoare, dacă e lucrată după principiile pedagogiei de azi. Îndeosebi la manualele de limba maternă mai mult avem să cercetăm sistemul, în care sunt scrise și după felul acestuia avem să măsurăm meritul și valoarea. Centrul învățământului îl ocupă azi limba maternă. Un plan bun și un metod pedagogic pentru limba maternă, și ai favorizat foarte mult realizarea scopului învățământului. Pedagogia de azi a și produs pe terenul acesta cele mai mari reforme. De

*) După planul de învățământ lucrat tot de dl Onițiu și aplicat din anul trecut la gimnasil român din Brașov.

aceea e și gingaș lucru să scrii azi manuale pentru limba maternă. La nici un studiu nu se recere azi atâtă pricepere pedagogică, ca la studiul limbii materne. Instrucțiunea limbii materne e pusă azi pe o basă de tot nouă. Câte gramatici și câte sintaxe avem până acum toate sunt rele, scrise fiind toate în sistem științific, după care pot să învețe școlarii regulile de rost, lucruri nețelese, dar' nu se poate efectul o dezvoltare sistematică, logică a puterii intelectuale, produsă prin acesedac școlarii înțeleg perfect lucrurile cu care se ocupă

Din punctul acesta de vedere avem să judecăm și cartea dlui Onițiu. Principiile de care a fost condus dl Onițiu la scrierea cărții de față, sunt expuse în prefață, unde se zice: „Că la compunerea ori-cărei cărți didactice, așa și la lucrarea acestei cărți, a trebuit să am cu deosebire în vedere modul cum se tratează o materie relativ atât de grea, pentru de a o face și interesantă și accesibilă intelectului unor școlari de 13—15 ani. Nu era pentru mine problema de a da un sistem științific de lingvistică comparativă și de istoria limbii române, ci niște noțiuni elementare din aceste ramuri de științe, noțiuni abstrase pe cale empirică din fenomene cunoscute școlarilor. Căci școlarii din clasa IV., cari au învățat pe lângă limba română: latina, germană, franceză și maghiară, au un material destul de bogat de cunoștințe pentru a înțelege bine și a studia cu drag acest mic substrat de noțiuni de lingvistică și pe baza lui cursul elementar de istoria limbii române. Și eu n'as

fi avut curajul a da la lumină aceasta cartică, dacă experiența făcută de mine însumi în anul școlar trecut nu m'ar îndreptăți a crede, că cu metoda aplicată în ea pe bune căi am umblat.

Ce privește fondul, m'am mărginit a lua de pe terenul lingvistic numai ce și căt era de neapărată trebuință spre înțelegerea ființei originei, nașterii și înfrudirii limbii române. În general mi-am pus toată silința să dau cunoștințe reale și cât de puțin teorii nesigure...”

Și dl Onițiu s'a ținut de aceea ce zice în prefața cărții. În privința metodei, cartea aceasta e de cea mai hotărâtă valoare. Nu-i află păreche în literatura școlară.

Cartea oferă minții școlarilor materialul de învățat în modul cum se face la învățământul intuitiv. Nu se dau teorii, reguli, pe cari 'și-le-ar însuși mintea învățându-le de rost, ci fiecare chestiune se tratează astfel, că se dau mai întâiu lucruri cunoscute școlarilor, asupra cărora se atrage atențiunea, se observă, se studiază în mod inductiv și pe baza acestei lucrări a minții se constată, în mod evident, regulile principiile, adevărurile generale. Așa se și poate desluși chestiunea pusă în mod clar, convingător. Acum un adevăr constatat, apoi deslușirea unei chestiuni ofere spiritului chip de a vedea o altă nouă chestiune, care ar trebui deslușită pentru care 'i-s'a dat stimul de a o cerceta, de a o studia, adică: rezolvarea unei chestiuni te face să vezi o nouă chestiune, care ar

trebui deslegată. Și asta tot așa merge până-ce te conduce să studiezi întreg organismul, pe care îl și cunoști, îl înțelegi apoi clar, ca constând din multe părți legate de oaltă, zală de zală, și laolaltă eară formând o unitate.

În felul acesta, cu o putere logică admirabilă deslușește dl Onițiu l. Ființa, originea și rudenile limbii române și II. Istoria limbii române, încheiând cu un resumat, prin care se reamintește calea parcursă, și la acest resumat mai dă un cuvânt înălțător drept o mulțumită, ce o exprimi de bucurie când ai parcurs o cale în pace și cu bun sfârșit.

Eată cu ce încheie dl Onițiu cartea sa: Ajungând la sfârșitul obiectului, ce ni-am propus a-l cunoaște, se ureăm din fuga ochiului o privire peste calea ce am parcurs până a ajunge aici.

Mănecând dela importanța, pe care o are limba pentru un popor, ni-am propus să ne cunoaștem limba noastră ca ființă, origine, poziție între celelalte limbi și pe scurt istoria vieții ei. Constatarea înfrudirii dialectelor ei ne-a condus la rezultatul, că limba română odată a fost una, vorbită pe același teritor. Am arătat cum din diferențierile progresivă a dialectelor se născuă limbi nouă, despre care zicem că sunt înfrudite. Am căutat rudenile limbii române și din asemănările făcute am constatat, că ea este înfrudită cu limba franceză, italiană, spaniolă, portugeză și rhotomană, formând împreună cu aceste familia limbilor romanice, care sunt des-

Regele ar fi discutat adânc (?) cu acest grof sâcuesc fără de nicio importanță; și ar fi recomandat: 1) retragerea chestiei limbii maghiare ce ni-se impune; 2) scăparea poporului român ardelean de asuprirea oamenilor locali, care-i îngreunează existența, ce ar fi dați: Ardealul Ardeleilor; 3) s'ar fi pronunțat contra (?) sufragiului universal și 4) ar fi zis baronului că vorba de-o supremație naturală (?) pe care Maghiarii o au azi, dar' o riscă.

Astfel observări posibile se amestecă cu altele, pe care seriosul rege Carol le-ar fi expus — tocmai unui grof din Cicli!

Pentru bani.

Firma Ovreilor galițieni *Haas & Deutsch*, depozitar și întreprinzător general, în limba maghiară, al Șvabului negat și păgân *Wekerle*, earăși 'și-a procurat o „voce din Apus“, adică a trimis la Paris un „chec“ de câțiva mii de franci, în schimb căruia a primit o scrisoare dela ziaristul francez *Fernand Guyon*, publicată în „*Pesti Napló*“ dela 18 Noemvrie.

Ziaristul acesta este colaborator la „*Le Temps*“, care s'a pronunțat așa de categoric în contra clicelor exploatare ce operează pe basa maghiarizării și se slugesc de corupție ca de mijlocul cel mai puternic. *Di Guyon* a primit dar oferta *Jidaniilor* să câștige ceva și afară de leafa lunară ce o câpătă dela ziarul seu; și de ce nu, mă rog? Redacția nu-l poate dojenii, că în afară din țeara lor scrie contrar opiniunii ziarului seu, într-o afacere, pe care *di Guyon de loc, absolut de loc nu o înțelege*.

Ignoranța sa o dovedește din capul locului deja prin folosirea expresiunilor „*Liga daco-română*“, chestiunea „*daco-română*“, adică cum 'i-a dictat-o în pană Oveiașul reprezentant al firmei *Haas & Deutsch* sau cum 'i-au scris-o ei înșiși. Dacă, cum zice autorul „*Vocei din Apus*“, voește să se pronunțe obiectiv, apoi atunci trebuie să cunoască chestiunea în amănuntele ei, dar' mai ales fondul ei, care nu este „*daco-român*“, ci pur și simplu românesc.

Una la mână.

„Nu vreau să cercetez cauzele conflictului“ — spune *di Guyon* în scrisoare. O nouă cudență de a se ocupa cu chestiuni grave și să nu voești a scruta cauzele ei! Se poate ceva mai — logic și suspect?

„Nici nu voesc să analizez întrucât sunt întemeiate tendințele separatistice (!!) accentuate din partea Românilor“.

Poate oare vorbi astfel un om care cunoaște cererile noastre înscrise în programul nostru național? Nu tendințe „separatistice“, *di Guyon*, prost te-au informat agenții călători ai firmei oveiești, ci drepturile ce se compet unui popor conștiu de sine și de mînă sa, cerem; și fiindcă conducătorii Maghiarilor, ori de câte-ori au simulat împăcare și s'au legat cu „cuvînt de onoare“, înscris în constituție, totdeauna 'și-au călcat „cuvîntul de onoare“, totdeauna ne-au tras pe sfoară. De aceea nu le mai credem pe cuvînt nici celor mai cinstiți dintre ei și al mai puțin lui *Wekerle* — negatul; prin urmare cerem garanții raționale, fap-tice — autonomia Ardealului, care și în cazul acesta va rămâne — cum zice *di*

centendele vechii limbi poporane latine. Cercetând rudeniile și originea acestei limbi, am ajuns să stabilim o înrudire între multe limbi vechi, născute în decurs de mii de ani prin diferențiere dialectală din o limbă preistorică: limba primitivă ariică.

Am văzut după aceea cum studiul limbilor poate să arunce o vază de lumină și în timpurile preistorice, deslușindu-ne stări și fapte atât de vechi, despre cari pe altă cale nu ni-am pute căștiga cunoștințe! Am încheiat în urmă partea lingvistică comparativă prin aceea, că am indicat alături cu familia ariică și alte grupe de limbi, vorbite mai cu seamă în Europa și Asia.

În partea a doua am cercat să arătăm modul formării limbii române, primele urme de limbă daco-latină și meoso-română, fazele prin cari a trecut limba noastră sub îndoiță înflurire slavă, am căutat originea limbii noastre literare, am arătat, care a fost grafia noastră veche și am amintit de curentele mai nou în privința cultivării și scrierii limbii române, curente, pornite alături cu introducerea grafiei latine la noi.

Ajunși aci mai avem o vorbă. — Trebuie să ne aducem cu recunoștință aminte de acei ilustrți învățați români, cari prin neobosită lor muncă au luminat multe părți întinuate în chestiunea limbii române, ale căror studii au făcut cu puțință să ne cunoaștem atât de bine avutul nostru cel mai prețios: limba. — Neuitații *Clain*, *Șincai*, *Maiores* și *Cipar* s'au amintit în §§-ii precedenți; ei sînt, cari au

Guyon — „netăgăduit parte întregitoare a coroanei sf. Stefan“.

„Opt sute de ani s'au strecurat de când Ardealul se află în așa strînsă legătură cu Ungaria, încât uniunea a putut să fiu nu altceva decât consecută firească a acelei legături“ — filosofează istoricește autorul scrisorii pe bani.

Ignoranța completă a istoriei noastre la *di Guyon* reiese pe deplin de aci. Dar' se admite și că ignoranța aceasta ar fi adevăr științific, totuși nu urmează a „consecuență firească“ uniunea făcută fără noi în contra noastră, atunci când noi voim să trăim ca Români și numai ca Români.

Spre a ne îndupleca pentru împăcare în sensul maghiarizării, *di Guyon* ne înfațișează soarta Poloniei, care tot așa — zice el, — apela la Europa și a fost nimicită. Earăși greșește mult autorul scrisorii. Întăiu și întăiu altă rasă, cu alte calități, porniri și scopuri sîntem noi Români, decât Polonezii. La acestia și astăzi încă factorul cel mai important sînt boierii — *șlahțiți*, ear' poporul de rînd, țeranul nu însemnează nimic, e rob, pe când noi Români sîntem poporul cel mai democratic din Europa, avînd de credință, că „toate puterile în stat emană dela popor“. Pe lîngă aceasta sînt încă o mie de lucruri, prin care ne deosebim de istoria și politica Polonilor; așadar pilda cu Polonia e pe cît se poate de nepotrivită.

„Ungaria este stat liberal“, — nici aici nu știe *di Guyon* absolut nimic, căci Ungaria tinde tot mai mult a deveni *Polizei-staat*, o țeară unde corupția și tirania deghisată este ridicată la înălțimea unui principiu de guvernare dela *Tisza* începînd până în ziua de azi. Dovadă: temnițele umplute cu Români.

„Cine ar pute-o dojenii (pe Ungaria), daeă s'ar hotărî la măsuri extraordinare, la legi excepționale pentru a pune capăt acelei propagandă, care e o adevărată primejdie pentru dînsa?“

Se vede cît colo, că această frasă 'i-au inspirat-o *Jidani* guvernamentali dela „*Pesti Napló*“, poate chiar 'i-au impus-o în schimb *chec*-ului. Căci se scrie astfel un *Franc*, *republican*, *liberal* din convingere, ar fi prea horend, prea înjositor. A vrut guvernul să ne sparie prin gura colaboratorului neresponsabil al lui „*Le Temps*“. Ce prostie! Să spună percuinații dela *Haas & Deutsch* stăpînului lor, că de geaba ne sparie, noi nu vom ceda, noi nu ne vom spăria nici înaintea regimentelor de slujbași, polițai și gendarmi, dar' — ținem minte de tot și de toți care ne fac rău, însemnăm amănunțit numele tuturor, ținem condică de tot și de toate.

În sfîrșit spune autorul: „O astfel de ceartă (între Români și Maghiari) slăbește atât Ungaria cît și România“. Că cea dintăiu o slăbește, e netăgăduit, despre ceea doă nu ne pronunțăm înadins; noi ne îndoinm însă și spre a ne lămuri pe deplin și pe *di Guyon*, să întrebe d-sa pe oamenii politici din țeară, va vedea ce răspuns surprinzător îi vor da.

Așadar' nici un „*megbecsilhetetlen erkölcsi nyereség ránk nézve*“, cum zic *Jidani* dela „*Pesti Napló*“ în introducere, nu este această scrisoare a redactorului dela „*Le Temps*“. Din partea voastră este o simplă înșelătorie ovească, ear' pentru *di Guyon* o

pus basa acestor fel de cercetări asupra limbii noastre.

Dar' cel mai distins pe terenul acesta este fără îndoială *di Bogdan Petriceicu Hașdeu* (născut în Hotin, la 1838), profesor de lingvistică comparativă la universitatea din București și membru al Academiei Române de științe. Studiile sale istorice, lingvistice și literare sînt cel mai bogat magazin de descoperiri și de cunoștințe reale pe acest teren. Operele lui cele mai însemnate, cari 'i-au făcut nume european, sînt: „*Cuvîntul de bătănie*“ și „*Magnum etymologicum Romaniae*“ două izvoare nesecate ale cunoștințelor de limbă românească.

E în firea noastră să căutăm greșeli în ori-ce product, să-l punem cercetării spiritului nostru. În cartea de față nu pot excepționa nimic. Îmi place cartea. Și am judecat-o și ca om de școală și ca Român de carte. Putem fi mândri că în institutele noastre românești se înștrează tineretul cu astfel de cărți și în astfel de spirit. Fără îndoială, că cuprinsul cărții domnului *Onițiu*, trecut în mintea școlarilor, are să fie foarte edificător pentru cultura național-intelectuală a școlarilor, adevărată cultură la care trebuie să țintească astăzi învățămîntul.

Fiecare Român inteligent ar trebui să o cetească.

Adjustarea cărții încă e foarte bună. *Di Ciurecu*, librarul nostru național, 'și-a dat, se vede, toată silința ca să corăspundă întru toate valorii ce reprezintă cartea.

Dr. I. B.

pagubă morală, fiindcă scrie despre lucruri care nu le înțelege de loc, de loc.

Acesta e rezultatul adevărat și durabil al unei „*Voci din Apus*“.

CĂPĂTUEALA.

Din Orăștie ni-se scriu următoarele:

Prin moartea protopopului *N. Popovici*, care 58 ani a păstărit aici fără a fi făcut de altfel multă treabă, devenind vacant acest scaun, după-cum ni-se asigură, on. consistor, ori mai bine metropolitul Roman are de gînd să pună aici administrator pe protopopul *Ivan* din Alba-Iulia. Aceasta drept răsplătă pentru meritele (?) ce le-ar fi căștigat aducînd în bună rîndueală (?) protopopiatul *Albei-Iulie*.

Vă rugăm să protestați contra acestei ne mai pomenite și nepermise căpătuieli, căci întrebăm: cum va pute protopopul *Ivan* să administreze și protopopiatul Orăștiei, care este cale de trei poste de Belgrad? Și apoi nu se găsește în toată arhiepiscopia un preot cel puțin așa de harnic ca popa *Ivan*? Ori e vorba, cum zice poporul, numai de o urită căpătueală?

Cum exploatează străinii comorile noastre?

În primăvara anului curent în unul din numerii „*Tribunei*“ s'au schițat necăzurile *Zărăndenilor* în afacerile minelor de cărbuni de peatră. Din fericire în Ungaria proprie și părțile ad-nexe, legile montane nu admit scrutina și exploatarea băilor, decât numai cu consimțămîntul proprietarului de pămînt.

Stăpînii nostri cu liberalismul lor unic în felul seu, pentru Transilvania au creat o altă lege montană pe baza căreia ori-ce străin poate cere drept de căutare și exploatare ori și unde pe teritoriul Transilvaniei, fără a cere și consimțămîntul proprietarului de pămînt.

În anii din urmă unii, mai cu seamă Oveii fac un grandios geșeft: cutrieră satele Ardealului și unde dau de teritoare cu astfel de materii rentabile și ușor de exploatat, cum sînt cărbunii de peatră, îndatăle și înșinuă la căpitanatul montanistic din *Zlagna*, va să zică cer drept exclusiv de scrutinare și exploatare. Acestea toate le fac fără șgomot, încât proprietarii locului, mai în toate locurile Români, nici nu știu nimic până se trezesc că străinii deschid băi pe locurile lor, din care trag venituri imense.

Ce e drept, răul zace în împregiurarea, că cărturarii nostri dela sate nu sînt de loc inițiați în legile montane; dar' neștiința nu-i excusă, căci cum se năusec *Jidani* a-și însuși astfel de cunoștințe și ai nostri ar pute-o face; căci cine 'i-a instruat d. e. pe *Jidanul* din comuna *Cristolțel*, în ctul *Solnoc-Dobăca*, ca să ceară drept de scrutiniu și apoi de exploatare a cărbunilor de peatră, care de curînd s'au vîndut cu suma de 30.000 fl., până când satul ca proprietarul aceluia teritor și lipit de sărac și așa va și rămîne pe vecie.

Jidani din Cluj, frații *Zsigmond* au oameni lor, care umblă în întregă Transilvania, și unde află straturi de cărbuni de peatră, momentan își și acuiră drept de scrutiniu și de exploatare; ear' cărturarii din loc pe când prind de veste, e tîrziu, totul e perdut. Așa au pățit în comitatul *Clujului* comunele *Aghireș*, *Arghiș*, — așa pățește *Nerța*, *Miluanul*, *Sântimihaiul* etc. Numai la aceste comune prețul băilor ar fi minimum 100.000 fl. — Căta daună!

E adevărat, că la scartarea metalelor se recer cunoștințe geologice, însă la cărbuni de peatră în multe cazuri e deajuns numai elementarele cunoștințe însușite pe băncile școlale. Aci numai diligență căutare se recere mai cu dea-dinsul, căci unde sînt atari straturi, cărbunii se află iviți la suprafața pămîntului mai cu seamă în părău unde apa prin curgerea ei taie, curmă straturi de pămînt și de peatră și ajunge la pătura de cărbuni.

Noi *Transilvănenii* la finea secolului XIX. mai putem afla astfel de comori; dar' inundarea străinilor, scrutarea febrilă a speculanților în curînd vor scotoce toate unghiurile țerii; și atunci pe acest teren e închisă ușa nerocului pentru vecinicie.

În părțile unde încă n'au ajuns aceste lăcuste de oameni și unde se află atari straturi de cărbuni, inteligenței comunelor respective, aceste gîre se le servească de avis; dacă însă le lipsește

total cunoștința legii montane să se adreseze cu toată încrederea la *di Mateiu Nicola*, avocat în Alba-Iulia, fiind cel mai vîrsat român în legile montanistice.

Sînt informat, că sus numita firmă *Jidană* din Cluj a aflat astfel de straturi în hotarele a mai multor de o sută comune, pentru aceea scruteze și cărturarii nostri în hotarele comunelor natale, firește pe lîngă cea mai mare discrețiune, din motivul ca să nu fie luați de alți străini pe dinainte, că numai astfel procedînd vom pute păstră comorile românești în mîni românești.

Codru.

Corupția în Ungaria.

Ziarul „*Deutsches Volksblatt*“ din Viena scrie în numărul seu dela 16 Nov. n. următoarele:

Înființarea unei navigațiuni proprii ungare pe Dunăre și Marea-Neagră se zorește deja de timp mai îndelungat cu insistență sub firmă maghiaro-șovinistă, scopul principal ce se urmărește prin aceasta e înlocuirea societății austriace de navigațiune pe Dunăre și delăturarea celei din urmă influențe a guvernului austriac asupra comerțului la Dunăre. De aceea cercurile normative din Austria au și refusat multă vreme și cu încăpăținare să acorde sancțiunea prealabilă proiectului de lege din chestiune, elaborat de ministrul de comerț *Bela Lukács* Insistenței continue a întreg consiliului de ministri ungari au cedat în fine, și astfel respectivul proiect de lege a ajuns înaintea camerei deputaților a parlamentului maghiar. Într-aceea ministrul de comerț ungari a făcut pașii necesari cu un grup financiar pentru finanțarea noiei societăți și cu acest privilegiu — după-cum 'i-se scrie din Budapesta lui „*Kreuzzeitung*“ — s'au întemplat lucruri de tot curioase.

Pentru emisiunea noielor titluri au fost designate banca de escopmt și schimb ungari și banca epotecară ungari. În urma marelui subvențiunii a noiei societăți de navigație din partea statului, cele două bănci ar' face un trafic strălucit cu noua întreprindere, căreia numai prin subvențiune fi sînt asigurate 4 1/2 procente ca interese după capital. Înainte însă de a intra în serviciul statului, *di Lukács* a fost membru atât al direcțiunii băncii de escopmt și schimb cît și al băncii ipotecare, și dînsul 'și-a și rezervat aceste posturi, așa că până în ziua de astăzi ele au rămas neocupate. Nu e însă destul cu atîta. Președintele comisiunii financiare a camerei, care are să-și deie părerea asupra proiectului de lege în chestiune e *Coloman Széll*, care ocupă totodată și postul de președinte al băncii de escopmt și schimb, cu care se încheie contractul. Ca referent al comisiunii financiare asupra proiectului de lege privitor la navigațiune e numit deputatul *Alexandru Hegedüs* care în același timp e membru al direcțiunii băncii de escopmt și schimb. După-cum se vede, rolurile în această afacere sînt foarte frumos împărțite și într-adevăr lumea e curioasă să vadă, că oare camera maghiară, care cu atîta gelozie se silește la toată ocazia să-și păstreze independența față cu alți factori constituționali, suferi va numai așa o astfel de dependență de un grup financiar oveiesc. Dacă presa budapestană, chiar și cea opozițională, a păstrat până acum tăcere asupra acestei afaceri scandaloase, aceasta se explică prin pașalele și inseratele, care-i curg în abundență din partea acestui grup financiar bănos și foarte influent.

În atențiunea poporului.

În Noemvrie 1 c. n. a intrat în vigoare legea așa numită somarie art. XIX. din 1893, care se ocupă cu așa numitele ordinațiuni de plătire. În înțelesul acestei legi se pot în-cassa toate pretensiunile de plătire, care cad sub procedura de o pretensiune de o mie coroane fără accidente. Aceste mandate de plătire la recercarea verbală sau în scris a competențelor, se exmit din oficiu din partea juriilor dela judecătorii cercuale.

Conform acestei legi, numai atunci are loc procesul dacă provocatul de a plăti sau de a achita datoria, nu recunoaște, sau directe neagă de a fi dator, care observare trebuie să fie indusă pe coala de înmanare, că numai așa ordonează judecătorul pertractarea.

Dacă provocatul nu se folosește de acest drept prin lege asigurat, atunci după trecerea alor 15 zile se ordonează contra lui execuția.

Această lege pe lîngă partea sa bună, aplicată la poporul nostru își are părțile sale foarte desastroase.

1. Scrisorile venite dela judecătorii cercuale regiști, fără excepțiune toate vor fi exmisse în limba maghiară așa ca poporul nostru să nu le priceapă; deci nici nu poate a-și face protestul „*ellenmondok*“, adică protestez sau nu recunosc a fi dator.

2. Cei mai mulți dintre poporeni nostri români nici nu știu ceti, apoi nici nu cunosc această lege; deci din această neștiință și așteaptă grele calamități.

3. Înmanatorii de scrisori de prin comunele noastre, cît și antiștiile în cele mai multe locuri sînt compuse din niște străini din fire rătăcioși față cu poporul nostru, așa putem prevedea, că aceia nici nu vor explica adevăratul sens al legii, cum va pute bietul plugar de sila pusă pe spinarea lui fără cunoștință de lege?

4. Apoi cei *Jidani* ca cărcimari și speculanți de toate tagmele, sau alți sbiri de ai poporului, prin rafinaria îndatătă știu să căștigate organele comunale prin beuturi și alte mijloace de corupțiune, ca să nu explice sensul legii, celui înproccesuat, că așa procesul fără nici o pertractare este dobîndit expirînd cele 15 zile.

Încât din neștiința acestei legi țeranii nostri pot fi expuși la cele mai mari pierderi, o sfîntă datorință are inteligența noastră fără excepțiune, ca fără întârziere să înștreze poporul la praxa acestei legi.

Nu numai, ci foile noastre au o chemare mareață și datorință ca fără amînare să pună la desbatere și explicare amănunțită provăzută cu comentat această lege.

În fine așteptăm dela zeloșii nostri jurisprudenți, care poartă cumpăna dreptății ca să ne tălcuească această procedură somară în stilul poporului, ca fiecare să poată trage folos.

Satu-nou-de-sus, 14 Noemvrie st. n. 1894.

I Costin,
preot român.

Din parlamentul maghiar.

Budapesta, 17 Noemvrie n.

Desbaterile speciale.

Parlamentul maghiar azi a început desbaterile speciale asupra bugetului pe 1895. Înainte de a se începe însă desbaterile, președintele camerei a declarat, că ministrul a latere al *Maiestății Sale*, contele *Andrássy Gyula* este împedat prin ocupațiuni oficioase urgente de a se presenta la desbaterea bugetului seu. La această declarație deputatul *Ugron Gábor* cere amînarea desbaterii, pentru-că basat pe responsabilitatea ministrului nu se poate desbata bugetul unui minister, al cărui șef este absent. Tot astfel vorbește și deputatul *Horánszky Nándor*. Ministrul-president *Wekerle* cere continuarea desbaterilor, deoarece contele *Andrássy* e absent din cauze oficioase, ear' el, ministrul-president are drept să suplinească pe ori-care dintre ministri. În urma cuvîntelor ministrului *Wekerle* desbaterile se continuă, în decursul cărora se naște discuție asupra curții maghiare. *Bánó József*, *Ugron Gábor* și *Pázmándy Dénes* cer, ca această chestie să fie rezolvată până la sîrbarea mileniului. Ministrul *Wekerle* răspunde că tot ce a promis în chestiunea aceasta se va face. Contele *Apponyi* spune, că declarația lui *Wekerle* o interpretează astfel, că întreținerea curții maghiare nu se va face în sensul în care națiunea o dorește, ci că anumite funcții dela curte vor fi separați. De aceea dorește mai tare stările actuale, decât schimbările intenționate de *Wekerle*. Îl face atent pe acesta la apropierea mileniului, pe când ar fi de dorit că coroana maghiară să strălucească în splendoarea suveranității sale nedespărțibile. După răspunsul ministrului *Wekerle*, se votează speșele întreținerii curții.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI“.

Poiana, 15 Noemvrie 1894.

(Primire de preot) *Mercuri* în 2/14 Noemvrie 1894 poporul din Poiana a avut mare sîrbătorire, au așteptat pe nou-alesul și acum hirotonitul paroh *Nicolae Dobrota*. Înșuflețirea cu care a fost primit, e ceva ce nu se poate descrie, dovadă că alesul poporului a fost el, dovadă că încrederea, dragostea și iubirea poporului a știut să 'și-le căștige prin parțile sale.

Primirea s'a făcut dela orele 9 sub conducerea bravului viconotar *Adam Micu*. Un convoiu frumos în frunte cu o mulțime de călăreți 'l-au întîmpinat și domnul *Adam Micu*, în numele tîmeriei din Poiana a rostit o vorbire scurtă, dar' mult cuprinzătoare, în care a arătat dorințele, a căror realizare o așteaptă ea dela păstoral lor. Părintele *Dobrota* foarte emoționat le promise că va ține cont de dorințele lor și nici decît nu-și va uita de veacul și pretensiunile lui de progres și înaintare. Apoi tot în numita ordine, dar' acum în frunte cu preotul lor s'a reîntors frumosul convoiu prin *Dobrota* la Poiana. Când au ajuns la locul numit „la inele“ în Poiana s'a dispus tragerea clopotelor la

ambele biserici și astfel cei rămași acasă cu toții, mic și mare, tineri și bătrani, bărbați și femei au dat năvală către școala din deal, unde toți fruntașii comunei așteptau cu ore mai înainte, așa: comitetul parohial, comitetul comunal în frunte cu vrednicul notar Ilie Pop, corpul învățătoresc cu toți elevii școlii în respectabilul număr de 500, meseriași și neguțatori, cu totul preste trei mii de oameni. Înaintea școlii sub poarta de triumf, tinerul paroh a fost întâmpinat prin mai multe vorbiri.

Prima a fost a directorului școlilor, care în numele tuturor corporațiilor prezente, în vorbe adânc pătrunzătoare arată chemarea cea sfântă ce a avut-o preotul român în trecut și spune că ea acum s'a potentat prin spiritul timpului, care cere dela preotul de azi mult mai mult decât dela cei bătrâni, dela cei din trecut, cari împliniau numai a doua poruncă a lui Christos, rânduie-l bisericii, serviciul d-zeesc, ear' acestia trebuie, și se și așteaptă dela ei, ca să îplinească și prima lui poruncă adevărată: „Mergând să învețe” și să lumineze prin lumina științei și a cunoștințelor lor. Cultura poporului, se așteaptă dela preotul român, și dacă aceasta e ceva foarte greu apoi el se nu face ca servitorul cel netrebnic din Sf. Scriptură, ci se și de toate silințele, să cuteze, deoarece-și însuși Christos ne-a îndrumat la aceasta prin vorbe: „Cutezați că eu am învins lumea”.

A doua a fost a d-șoarei Eugenia Greavu, care în vorbe alese arată respectul ce-l are femeia română către preotul seu și apoi în numele femeilor române din Poiana predă tinerului preot o frumoasă cunună.

A treia și ultima vorbire a fost a unui elev al dlui Dobrota, carele „și-a exprimat durerea că va trebui să se despartă de bunul seu învățator, ear' de altă parte „și-a exprimat și bucuria că învățatorul seu a înaintat în rang, adică din învățatorul lor a devenit învățătorul și luminătorul poporului întreg. Dela școala cea nouă manifestată a înaintat încet către biserică cea mare din Vadu, unde noul preot a sâvârșit doctorologia cu care, în mare, s'a încheiat sârbătorirea.

Seara s'a dat apoi în casele dlui D. Șufană un banchet în onoarea noului preot, care a durat până la 11 ore noaptea și în decursul căreia s'au rostit mai multe toasturi. Dintre aceste amintim unul rostit pentru tinerul preot, *căruia i s'a spus ca să-și iee de model în împlinirea chemării sale pe părintele Vasile Lucașcu, care de prezent zace în robia tocmă pentru-o casă preot model*, este preot, după cerințele lui Christos care a impus urmașilor săi adevărat preoților, se nu caute ale lor, ci „cele-ce vor să fie” adevărată vecinicia acolo pe cari ei îi stăpânesc. Multe și frumoase toasturi s'au mai ținut cu această ocazie din partea poporenilor, toate eșite din inima lor și adresate cu încredere către conducătorii lor și aceasta încă este o dovadă că mântuirea noastră nu este departe.

„Iancu”.

A VI-a adunare generală

„Reun. române de agricultură din com. Sibiu”.

(Raport special al „Tribunei”.)

Sibiu, 6/18 Noembrie n. 1894.

Aruncând o reprive fugitivă asupra claselor, în care am putut rangia românii din patria noastră, dăm mai întâi de toate peste marea clasă a așa numitului muncitor al pământului, peste clasa opincă române. Din această clasă a este clasa așa numită deștească, care în multe cazuri se deosebește și durere, cu mici excepțiuni, se deosebește și, azi de clasa țeranului, numai prin aceea, că pe lângă că știa carte, în Dumineci și sârbători, servia cu patrafirul la sfântul jertfelnic pentru mântuirea sufletelor păstorilor sei, ear' între altele muncia și muncește și bietul preot român alături cu țeranul. De aceeași soarte este împărțit și bietul „dascăl” român. De o clasă a meseriașilor abia putem vorbi în unele orașe mai mari, căci la sate câte un măiestraș 2 se perd în clasa țeranului.

Clasa așa numită a inteligenței noastre, înțeleg pe profesori, advocați, ingineri, medici, oficeri, redactori, apotecari, comercianți etc., dacă nu este eșită de-adeptul din opincă, apoi în tot cazul „și-a avut de părinte pe preotul sau învățătorul, va să zică tot pe cel-ce în arșița soarelui, în vântul lin, sau în ploaia caldă, ear' altă-dată între tempestăți a agonisit aceea cu ce fiul seu s'a hrănit în lungul timp de școală.

Multă inteligență avem astăzi, Doamne ție-ți mulțumim! ceea-ce înseamnă că roada pământului pe mulți i-a putut hrăni. Dar mare este și tot crește numărul băieților de școală și afară de aceea populațiunea rurală sporește și ea și cu ea ar trebui să sporească și izvoarele de venit.

Moșia în loc să crească și ea în proporție cu înmulțirea consumenților, ea scade, căci mereu se împarte între frați, rudeni etc. Pământul odinioară bogat în roade, în urma exploatării, slegește și el și așteaptă să i-se înlocuească măcar în parte aceea ce i-se ia.

Ce ar trebui deci să întreprindem pentru îmbunătățirea isvorului principal, a pământului, din care țeran, preot, profesor, medic, advocat deopotrivă ne hrănim cu toții?

Cu această chestiune arzătoare ne întâlnim, durere, de tot rar. Causa? Păcatele noastre! Probabil și conștiința și încrederea în noi de fii și descendenți de ai „divului” Traian nu ne face, ca ajunși în oare-care domnie: să privim cu dispreț la cel-ce nu cu advocatura, profesura etc., ci cu plugul ne aduce anticipații, lefi, cinsturi, rate, onorarii la agenții etc., și care nu poate cuprinde cu angustimea minții sale, că dacă cutare domn, fiul țeranului din satul cutare, nu poartă ochelari (cu sîrmă argintuită, sau aurită) ar pute căde și i-ar pute sfărma delicatul năsuț, și nici aceea nu o poate cuprinde în mintea sa dată de Dumnezeu, că țilindrul ori cât de mare ar fi — al dlui cutare tot este cap, adevărat tot minte este.

De când D-zeu ne-a învrednicit și pe noi Români cu așa zise foi cotidiene, de când adică s'a dezvoltat și în noi tot mai mult gustul de ceit, rari vor fi cărturarii români, care se nu urmărească cu deaproape luare aminte scriselile foilor noastre. Se naște dar întrebarea ce cetim din ceea-ce se scrie mai cu fundament despre îmbunătățirea soții plugarului? Aproape nimic!

Excepții onorabile aflăm însă în comitatul Sibiului, unde bărbați vrednici, din clasa inteligentă, încă înainte cu 12 ani „și-au pus de problemă venirea întrajutorul țeranului român, din care am eșit și care ne-a făcut aceea ce sîntem și care ne susține și azi. Ei doriau, ca lucrarea lor în tot cazul bine-făcătoare să-și reverse razele sale peste toți economii români din țeara noastră, prin urmare au cerut înființarea unei „Reuniuni române de agricultură a tuturor Românilor din țeară”.

Stăpânirea noastră însă, deși chemată îngrji de bunăstarea și prosperitatea tuturor locuitorilor țării, căci mergându-i bine contribuibilului, înfloresc și patria noastră comună — s'a pus în calea acestei porniri și a zădărnicit planul salutar al oamenilor noștri, dar ca cu toate acestea se nu se arete de tot mașteră, a permis să se înființeze o reuniune agricolă română, cu activitatea restrînsă asupra unui singur comitat. Inițiatorii deci nevoii au fost a primi și puținul ce li-s'a oferit, crezând astfel, că înființând reuniunea din comitatul Sibiu, aceasta prin lucrările sale va îndemna, va împinge și pe fruntașii altor comitate la înființarea de asemenea reuniuni, pentru comitatul lor. Dacă până acum nu s'a făcut aproape nimic în această direcție, se sperăm, că în cel mai apropiat viitor se va lucra și pe acest teren.

Dela înființarea „Reuniunii agricole din comitatul Sibiului”, din 1888 sînt abia șese ani și în acești scurți șese ani s'a dovedit, că înțetul cu înțetul se poate face progres și pe terenul agriculturii.

Marți în 1/13 Noembrie a. c. am fost chemați noi, membrii reuniunii agricole la adunarea generală a acestei reuniuni, adunare în care comitetul central avea să-și deosească despre faptele sâvârșite în anul 1893 și fiindcă s'au împlinit șese ani statuari, pe cari a fost instituit comitetul, acesta „și-a dat seama în liniamente generale de tot ceea-ce reuniunea a făcut din 1888 încoaci.

(Va urma.)

CRONICĂ

Din cauza sfinte sârbători de mîne numărul proximal „Tribunei” va apare numai Mercuri seara.

Memoriul studenților. „Adevărul” scrie: Textul Memoriului, pe care studenții din capitală îl vor adresa corporilor legiuitoare în chestiunea brutalității dela 14 Septembrie este deja redactat; el va fi discutat în intrunirea de deseară. Memoriul expune pe larg toate scenele scandaloase petrecute în noaptea de 14 Septembrie, expune modul cum studenții agită de trei ani chestiunea națională și la sfîrșit cere corporilor legiuitoare o satisfacție pentru a arăta astfel studenților români din Bucovina, Viena, Budapesta și Cluj, care au fost în număr de aproape 75 în București, că toată țeara desaproabă brutalitatea dela 14 Septembrie. Memoriul va fi distribuit de o delegație a studenților fiecărui deputat și senator în persoană. Apoi o altă delegație va ruga pe mai mulți membri ai majorității și ai minorității să iee cuvîntul asupra acestui memoriu în favoarea studenților.

Faptă de laudă. Mai mulți prieteni și cetitori ai noștri, mai ales din aceia care trăiesc departe din patrie, ne întreabă în ce mod ar pute să răspundă și ei la „Apelul”

doarelor din Br sov, deoarece nu trăiesc în astfel de împrejurări încât să poată trimite vîr un obiect de industrie națională? Toate persoanele care ne pun întrebări de acestea binevoiesc a însărcina pe vre-un cunoscut de al lor să cumpere, sau comande în numele lor ceea ce ar dori să ofere pentru „Tombola”. În modul acesta nu numai că vor contribui la scopul de cînte națională, dar totdeodată vor încuraja industria casnică românească. Lucru de căpetenie: să nu piarză nimeni vremea cu multă rîzgîndire, căci lucrurile trebuie să fie la București cel mai tîrziu până la 15 Decembrie.

Necr. log. Pe adresa d-șoarei Lucreția Popescu, profesora la școala „Reuniunii femeilor române” a sosit dela familia presidentului comitetului național slovac, domnul Pavel Mudron, înștiințarea despre moartea ficei sale *Bojena-Marta*. Domnișoara Mudron era una din cele trei fete slovace, care au început a restrînge legăturile cu fetele române prin corespondența publicată în parte și în „Tribuna”. D-șoarele din Sibiu au trimis familiei *Mudron* o scrisoare de condolență, iscălită de d-șoarele Lucreția Popescu și Agnes Cristea. Trimitem și noi întristatei familii sincerile noastre condolențe.

Nunta de argint regală. „Agenția Română” comunică următoarea telegramă: *Sofia, 15 Noembrie*. Cu ocaziunea nunții de argint a părechii regale a României, toate agențiile diplomatice sînt pavoasate. Dl Papiniu, agentul României, a primit vizitele dlor Stoiloff, ministru-președinte, și Nacevici, ministru de externe, ale mai multor funcționari și oficeri superiori, ale mai multor deputați și ale mai multor persoane din societate. S'au ținut toasturi în onoarea părechii regale române și pentru prosperitatea României. După zările din România mai reproducem următoarele: La nunta de argint regală, Joi, după-cum se știe, au fost primite după amiază la palat corpurile constituite ale țerii și alte delegațiuni. M. S. regele a mulțumit din câteva cuvinte fiecărei delegațiuni și a răspuns alocuțiunilor ce i-s'au adresat. Când a răspuns reprezentanților armatei, M. S. regele, adănc mișcat, a pronunțat o foarte frumoasă cuvîntare, care va rămîne întipărită în inimile tuturor oficerilor superiori și inferiori, la care se adresa. — Dl Dr. Theodoroff, agent diplomatic al principatului bulgar a fost primit de suverani, căroră li-a comunicat că a fost onorat înscărinat de A. S. R. principele Bulgariei și de guvernul seu pentru a-i felicita cu ocazia nunții de argint și totodată a face cele mai calduroase urări. Maiestățile Lor au fost foarte atinse de dovezi de simpatie arătate cu această ocazie de către principele Bulgariei, de către guvernul dlui Stoiloff și de către poporul bulgăresc. — Printre delegațiunile care au fost primite Joi la palat a fost și aceea a externatului secundar de fete Nr. 2 din capitală, compusă din d-nele Hortensia Racoviță, d-șoara Hermina Kaminski, Eleonora P. Ivașcu și 40 de eleve îmbrăcate în alb. Delegațiunea a fost primită de către M. S. regina, căreia, pe lângă felicitări, i-a oferit un pergament pe care era scrisă o adresă de mulțumire din partea corpului profesoral al externatului Nr. 2, care poartă numele de Carmen Sylva.

Mihailu-Viteazul. — Sârbarea dela 8 Noembrie. (Sf. Mihail). Studenții universitari au hotărît să sârbăreze ziua numelui marelui erou Mihailu-Viteazul în chipul următor: 1. Luni seara, 7 Noembrie, va avea loc la teatrul liric o reprezentațiune teatrală cu un program național. 2. Marți, 8 Noembrie, la 8 ore dimineață, studenții se vor aduna la universitate și de aici vor pleca în corpore la biserică Mihailu-Voda spre a asista la serviciul divin. La 2 ore p. m. va avea loc o intrunire publică în sala „Orfeu”, unde vor lua cuvîntul mai mulți studenți, expunînd faptele cele mai însemnate ale strălucitului Voevod român și arătînd care era idealul seu, cât și idealul de azi al românismului. După intrunire se vor depune coroane la statuă.

Din public.*)

Dare de seamă.

În numele comitetului arangiator ne ținem de datoriță a aduce și pe calea aceasta tuturor și îndeosebi acelor marinimoși domni, care au binevoit a suprasolvi la petrecerea arangiată în Apoldul-superior mulțumita noastră: Ilie Pop, notar și directorul băncii „Mielul” din Poiana 5 fl., Iacob Greavu din Topârcea 1 fl., Petru Iuga din Tilișca 1 fl. 50 cr., George Muntean 1 fl., Ioan Droș, pro-topop 2 fl., Ioan Nicoră 1 fl., Ioan Măcelariu din Mercurea 2 fl., V. Necșă 1 fl. 20 cr., Ioan Cosma, notar în Vale 2 fl., Dimitriu Iridon, comerciant 2 fl., Dimitriu Stîbu din Sibiu 1 fl. 50 cr., Alexe Stîbu 1 fl. 50 cr., Petru Iuga 1 fl., Ioan Iridon 1 fl., Ioan Stîbu sen. 1 fl., Alexandru Morariu, cand. not 1 fl. 20 cr., George Iridon, măcelar 1 fl. 50 cr.

Ilie Popp,

președ.

G. Albu,

controlor.

G. Iridon,

CRASSAT.

Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Bibliografie.

La librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu se află următoarele cărți:

„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu 2.50
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu —.75
„Ode”, „Epode”, „Carmen Saeculare”, de Ollanescu 3.30
„Merinde dela școală”, de Popa —.60
„Despre influența impregiurării”, de Panaite Zosin —.55
„Trandafiri și viorele”, de Pop-Reteganel —.0
„Starostele”, de Pop-Reteganel —.25
„Povestiri”, aleseși întocmite de Petra Petrescu —.75
„Istoria Românilor sub Mihailu-Voda-Viteazul”, de Nicola Balcescu 2.0

Dl Vasile M. Cogălniceanu va scoate în curînd a doua fasciculă relativă la actele dela 2 Maiu 1864.

A apărut de sub tipar numărul pentru Octomvrie al revistei pentru copii „Amicul copiilor”. Eată sumarul numărului: Don Chichote (prelucrat pentru copii), cu șese ilustrații. — Magda. Poezie de B. P. Hașdeu. — Chiriașii. — Remușcarea. — Artă de a demestici flutarii, de Melania Vasiliu. — Șorecele (fabulă). — Para și riul Amazon. — Vânătoarea de tigri. — Robinson. — Plahlema, enigmă.

A se adresa pentru abonament la această instructivă și recreativă revistă pentru copii la librăria Socce, unde se poate procura și vol. I și II. III din „Amicul copiilor” (anii 1891 — 92 — 93).

A apărut: „Istoria Românilor” cu narațiuni și resumat conform cu noul program al școalelor primare pentru cursul mediu al claselor III și IV. de școala rurală superioară și inferioară și inferioară și pentru clasa III. și IV. urbană, de Grigorie Tocilescu, profesor la universitate.

Pentru comande a se adresa la librăria Socce & Comp.

A apărut: „Limba română. Fînța, originea, rudenile și istoria ei. Manual pentru gimnasia, școale reale și pedagogice. De Virgil Onitui, directorul gimnasiului român din Brașov. Editura librăriei Ciurcu. Asupra acestei interesante cărți vom reveni în curînd.

A apărut: „Calendarul revistei „Lumea Ilustrată” pe anul 1895. Se află de vînzare la Librăria I. Herț, București, Hotel de France 8. Are o mulțime de ilustrații și un material variat și instructiv.

Prețul mărfurilor.

Plața din Mediaș, în 16 Nov. n. Grâu frumos ectolitra fl. 4.50 până fl. 5. —, grâu măstecat fl. 3.70 până fl. 4. —, sîscară fl. 2.90 până fl. 3.50, cucuruz fl. 3.50 până fl. 4.75, orșă fl. 2. — până fl. 2.10 orșă fl. — până —, sîmînță de cânepă fl. — până fl. —, sîmînță de in fl. — până fl. —, fasole fl. 4. — până fl. 4.50, mazare fl. 4. — până fl. 4.25, linte fl. — până fl. —, cartofi fl. 1. — până fl. 1.50 mîlaia fl. — până fl. —, sîu bras 100 chilo fl. 2. — până fl. 2.1, lăunării tîrnată de sîu fl. 3. — sîu fl. 4.0, unsore de porc fl. 55 până 60, slănină fl. 5. — până fl. 6.3, cânepă fl. 30. — până fl. 3.1 — fîn fl. 1.40 până fl. 1.80, sîpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30. —, sîpirt 100 litre % fl. 5. — până fl. 5.7, carne de vîit 40 până — cr., carne de vîit 40 cr. până 44 cr., carne de porc cr. 40 până 48, carne de onie 28 cr. până — cr., onie 4 cu 10 cr.

Oălinarul ăilei.

8.20 Noembrie 1894.

fulmă: P. (†) Arch. Mich. Gav.

Gregorian: Felice.

Searele: seare 8.3 apune 8.55 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 17 Noembrie n. 12 care dimineață.

Presiunea atmosfer. în mm. (Mediul lunar 727.5)	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
Observată	Diferența din puncte		
34.3	4.84	-2.1	+15.9; 2.1
			SO

Din țeară 17 Nov. n. 7 care dimineață.

Stațiunile	Presiunea atmosfer. în mm.	Temperatura Celsius	Vîntul direcția	tura
Budapesta	761	+ 5.8	O	1
Sămar	765	+ 7.8	SO	2
Cluj	766	+ 1.4	N	1
Orșova	767	+ 1.2	N	1
Arad	764	+ 7.4	O	5
„noievs	761	+ 6.6	SO	3

Bursa de mărfur. din Budapesta dela 17 Nov. n. 1894.

Embleje	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
	dela	șăra	dela	pînă
Grâu	75	—	76	—
Bănățenesc nou	75	—	76	—
Grâu dela Tisa	75	—	76	—
Grâu „Pesta”	75	—	76	—
Grâu de Alba-Reg.	75	—	76	—
„Bacica”	75	—	76	—
Grâu ung. de Nord	75	—	76	—
Stănoje, vechi ori noue	—	—	—	—
Sîscară	70—72	5.3	8.35	—
Orșă	60—62	5.80	6.1	—
de nutreț de vinars	62—64	6.40	7.1	—
de bare	64—66	7.35	8.50	—
Ovșă	89—41	5.30	6.25	—
Cucuruz (porumb)	75	5.45	5.55	—
bînaș de sîtsoiu	75	—	—	—
Meiu Hrișcă	—	5.90	6.40	—
Grâu	Sept-Oct.	7.10	7.12	—
„Căcuruz	Mar-Apr.	6.77	6.75	—
Orșă	Jul.—Aug.	6.12	6.14	—
„Orșă	Mar-Apr.	6.07	6.09	—
Produse diverse	—	—	—	—
Soia	—	—	—	—
Lucernă ungarească	40.	46.	—	—
roșie	57.	65.	—	—
rafinat	—	—	—	—
dela Pesta	50.	50.50	—	—
dela țeară	—	—	—	—
avîntată	—	—	—	—
afumată	49.	50.	—	—
Pruna	8.25	9.25	—	—
Lăcșar	13.7	14.	—	—
slavon, nou	—	—	—	—
bănățenesc	12.	12.25	—	—
brută	—	—	—	—
galbînă strîcurată de Rosenau	—	—	—	—
brut	—	—	—	—
Drojăne de spirit	—	—	—	—

Cursul pieței din Sibiu.

Din 19 Noembrie n. 1894.

Hârtie-monetă română	Camp. 9.79	vînd. 9.90
Lire turcești	11.15	11.20
Imperiali	10.	10.10
Ruble rusești	1.32	1.50

Bursa de Budapesta.

Din 17 Nov. n. 1894.

Renta de aur ung. 6%	123.25
„ de aur ung. 4%	97.20
„ val. cor. 4%	123.50
Împrumutul căilor ferate ung.	123.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	101.75
Bonuri rurale ung.	97.25
„ croate-slavone	97.
Obligațiunile desp. regalilor.	110.50
Împrumut cu preamii ung.	162.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	144.
Renta de hârtie austriacă	99.75
„ de argint austriacă	99.75
„ de aur austriacă	124.75
Losurile austriace din 1860	162.50
Acțiunile băncii austro-ungare	1045.
„ de credit ung.	—
„ de credit aust.	—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii	—
„A. bina	101.
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.90
Napoleon-d'ori	9.94
Mărci 100 imp. germane	61.20
Londra 10 Livers sterlingi	124.85

Bursa de Viena.

Din 1 Nov. 1894.

Renta de aur ung. 6%	123.80
„ „ „ 4%	97.45
Renta ung. v. c. 4%	123.
Împrumutul căilor ferate ung.	123.
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-e emis ung.)	125.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	102.
Bonuri rurale ung.	97.
„ croate-slavone	97.
Împrumut cu preamii ung.	161.
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	143.75
Renta de hârtie austriacă	100.
„ de argint austriacă	100.
„ de aur austriacă	124.60
Losurile austriace din 1860	162.50
Acțiunile băncii austro-ungare	1045.
„ de credit ung.	495.50
„ de credit aust.	391.50
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.92
Napoleon-d'ori	9.94
Mărci 100 imp. germane	61.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMIE, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solveste 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solveste institutul separat. După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

[1417] 21—27

Direcțiunea institutului.

PIANURI ALESE

are în deposit

prăvălia **HELDENBERG** în Sibiu.

Tot felul de pian (Flügel, Stutzflügel), mignon și pianino.

Toate pianurile vin cu mult mai ieftin decât dacă cineva le-ar cumpăra direct; pe lângă aceea toate sunt exclusiv cele mai bune, alese de specialiști în fabrică, va să zică nu încercate numai de vre-un pianist. Pentru a putea aprecia compunerea nedefectuoasă a unui pian pe lângă arta de a cânta mai sunt de lipsă și alte cunoștințe speciale și experiențe.

Marfa în rate, pe care o fabrică firme neînsemnate anume pentru traficul provincial și pe care o laudă în tăcere prin agenți de diverse categorii, nu se poate recomanda și nu se poate cumpăra. [1396] 22—

Garantie pe mai mulți ani se înțelege dela sine.

Sensațiune

fac

orologioarele de buzunar goldin remont.

inventate acum.

Aceste orologioare în urma eleganței și frumseții lor nu se pot deosebi de către orologioarele veritabile de aur, nici chiar de specialiști, orologioarele acestea fiind bine ciselate, rămân neschimbate. Cu cel mai fin mecanism de precizie antimagnetice. Merg corect. *Garantie trei ani se poate da în scris.*

Prețul unei bucăți fl. 6.

Lațuri de goldin cu carabină de siguranță, sport marquis, sau fason cuirassă bucata fl. 1.50.

Pentru fiecare orologiu se dă gratis o tasca de piele. [2075] 6—6

Orologioarele goldin se întreținută de aproape toți funcționarii austro-ungari din cauza exactității lor. Se pot căpăta numai la depositul central:

Alfred Fischer, Wien I., Adlergasse Nr. 12.

Advertizez a cumpăra imitațiuni, care sunt, ce-i drept, mai ieftine, însă fără valoare.

LE GRIFFON
hartie adevărată franceză

CEA MAI BUNĂ
CEA MAI CAUTĂTĂ
HARTIE DE CIGARETE

SA SE OBSERVE MARCA

ASE FERI DE TOATE IMITAȚIUNILE.

[2357] 43 52

Ocaziune favorabilă.

Atrag atențiunea capitaliștilor **Români**, la ocaziunea favorabilă ce li-se oferă prin **vânzarea caselor** mele din [2612] 2—2

Piața-mică 14 și strada Morii 23.

Cea dintâiu e foarte favorabilă situată cu două fronturi în două piețe. Până în 10 Octombrie 1899 e închiriată unui Român cu chiria de

1000 fl. pe an.

A doua este o plăcută casă de locuință, cu grădină, curte, grajd și pivniță mare, cu comodități favorabile.

Atrag din nou cu toată căldura atențiunea publicului român, cu atât mai virtuos, că dorința mea ar fi ca aceste case curat românești, care una, cea din Piața-mică de peste 60, ear' cea din strada Morii de 20 ani, a fost proprietatea familiei noastre, să nu ajungă în mâini străine.

Sibiu, Noembrie 1894.

Alexandrina Matheiu.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[158] 39—

asigurăză prelungă condițiunile cele mai favorabile:

a) în contra peicolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.

b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termnuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauate prin foc Sume asigurate pe viață

în a. 1869—1890 fl. 853,550.84 în a. 1869—1890 fl. 648,890.50

în a. 1891 „ 51,643.38 în a. 1891 „ 48,316.91

în a. 1892 „ 48,911.78 în a. 1892 „ 57,791.88

în a. 1893 „ 34,925.85 în a. 1893 „ 53,119.28

Suma fl. 989,031.85 Suma fl. 808,118.57

1,797.150 fl. 42 cr.

Conform bilanțului pentru 1893 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **864.028 fl. 70 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslășiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Căminului Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Pilulele curățitoare de sânge

numite mai demult pilule universale ale lui

I. PSERHOFER

merită cu tot dreptul numele din urmă, pentru-că în adevăr există multe boale, în care aceste pilule au confirmat efectul lor în adevăr excelent.

De mulți ani aceste pilule sunt pretutindenea lățite și puține familii vor fi în care să lipsească o mică provisiune din acest excelent mijloc de casă.

De mulți medici aceste pilule au fost și sunt recomandate ca mijloc de casă, cu deosebire contra tuturor boalelor, care se nasc din *mistuirea rea* și din *obstipațiune*, ca: *perturbațiuni în circulația ferii*, *boale de ficat*, *slăbirea mățelor*, *colică*, *congestiuni de sânge la creier*, *hemoroidi* etc.

Prin însușirea lor curățitoare de sânge ele sunt de efect cu deosebire bun la *anemie* și la boalele rezultate din aceasta, ca: *galbinarea*, *dureri de cap* nervoase etc. Afară de aceea aceste pilule curățitoare de sânge lucră atât de domol, încât nu cauzează nici cea mai mică durere, și prin urmare pot fi luate fără grije și de persoanele cele mai slabe și chiar și de copii.

Aceste pilule curățitoare de sânge se produc veritabile *singur numai în farmacia la „Mărul de aur al imperiului“* a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15, Viena, și costă o șatulă cu 15 pilule 21 cr. v. a., o ruletă cu 6 șatule costă fl. 1.05, trimitere nefrancată cu rambursă fl. 1.10. Trimițându-se bani înainte o ruletă de pilule francată costă fl. 1.25, 2 rulete fl. 2.30, 3 rulete fl. 3.35, 4 rulete fl. 4.40, 5 rulete fl. 5.20, 10 rulete fl. 9.20. Mai puțin ca o ruletă nu se poate expeda.

NB. În urma lătirii lor mari aceste pilule sunt imitate sub cele mai diferite forme și numiri; ne rugăm deci a cere apriat *pilulele curățitoare de sânge ale lui I. Pserhofer* și a considera numai pe acelea de *veritabile*, a căror instrucțiune de întrebuințare este provăzută cu iscălitura I. Pserhofer și care poartă pe inscripția coperișului aceeași iscălitură cu scrisoare roșie.

Dintre nenumăratele scrisori, în care consumenții acestor pilule mulțumesc pentru sănătatea redobândită după cele mai diferite și mai grele boale, lăsam să urmeze aici numai puține, cu observarea că ori-cine, care le-a folosit numai odată le recomandă mai departe:

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fii atât de bun și trimite-mi earși 15 șuluri din neîntrecutele D-Tale piluri pentru curățirea sângelui, cu rambursă poștală, și prin aceasta îți exprim sincera mea mulțumită pentru puterea miraculoasă a pilurilor D-Tale.

Stimează cu înaltă stimă Francisc Pawlistik, Köln Lindenthal.

Hrasche, lângă Flödnik, 12 Septembrie 1887.

Stim. Domn! Voea lui D-zeu a fost că mi-a venit în mâni pilulele D-V., ear' acum Vă scriu despre rezultat: m'am fost răcit în patul nașterii, așa că n'am mai putut lucra nimica și acum sigur aș fi deja moartă dacă nu m'ar fi scăpat miraculoasele D-Voastre pilule. Dumnezeu să Te binecuvinteze de o mie de ori pentru aceasta. Am încredere, că pilulele D-Voastre mă vor vindeca de tot, precum au dat și altora sănătatea.

Teresa Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.

Stimabile Domn! Vă exprim cea mai călduroasă mulțumită în numele mătușei mele de 60 de ani. Aceasta a pățit 5 ani de catar cronic de

stomac și de boală de apă. Vieța îi era chin și se credea deja perdută. Din întâmplare a căpătat o șatulă din excelentele D-Voastre pilule curățitoare de sânge și după întrebuințare mai lungă a acestora s'a vindecat.

Cu distins respect Iosefa Weinzettel.

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 27 Martie 1889.

Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite încă odată 4 rulete din pilulele D-Voastre într'adevăr folositoare și excelente. Nu pot între-lăsa a Vă exprima deplina mea recunoștință despre valoarea acestor pilule, care le voin recomanda cu toată căldura tuturor bolnavilor ori-unde voin ave privilegii. Despre această mulțumită a mea Te împunternesc să faci ori-ce întrebuințare publică.

Cu distins respect Ignatie Hahn.

Gotschdorf, lângă Kohlbach, Silesia-austriacă, 8 Octombrie 1888.

Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite o ruletă cu 6 șatule din pilule D-Voastre universale curățitoare de sânge. Numai miraculoaselor D-Voastre pilule am să mulțumesc că am scăpat de o boală de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici-când din casa mea și Vă exprim prin aceasta cea mai călduroasă a mea mulțumită.

Cu cel mai mare respect Anna Zwickel.

Licier de plante alpine de W. Ottm. Bernhard din Lindau în contra tuturor suferințelor de stomac. Un flacon 2 fl. 60 cr., 1/2 flacon 1 fl. 40 cr.

Alifie americană în contra podagrei, cel mai eficace mijloc în contra afecțiunilor podagrice și reumatice: ca dureri pe șirul spinării, junghieri în picioare, ischii, migrene, dăruere nervoasă de dinți, dureri de cap, junghieri în urechi, fl. 1.20.

Esenta de ochi de Dr. Romershausen, pentru întărirea și conservarea puterii vizuale în flacon original à 2 fl. 50 și 1 fl. 50 cr.

Balsam miraculos englezesc, un flacon 1 fl. 50 cr.

Fiakerpulver în contra catarelor, reușelei și tusei, 1 șatulă 35 cr., trimiterea francată 60 cr.

Spirit de bucate cu și fără sare 1 flacon 70 cr.

Balsam de degerături de I. Pserhofer, de mulți ani recunoscut de cel mai bun remediu în contra degerăturilor de tot felul, precum și în contra ori-și-căru fel de rane învechite. 1 borcan 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

Helso sau sare de sănătate, un remediu excelent în contra catatuturor suferințelor, consecutive mistuirii neregulate, 1 pachet 1 fl.

Balsam de gușe remediu sigur în contra grumazului gros. 1 flacon 40 cr. trimiterea francată 65 cr.

Afără de preparatele aici numite se află toate specialitățile farmaceutice anunțate în ziarele austriace și în cele străine și la cerere se procură prompt și ieftin toți articolii, care nu se vor afla poate în deposit.

Trimiterile prin poștă se efectuează cât se poate de iute, trimițându-se banii înainte, ear' comande mai mari și cu rambursă.

Farmacia lui I. PSERHOFER „la mărul de aur al imperiului“ Viena I., Singerstrasse Nr. 15.

Comandele se vor efectui numai atunci, când se va trimite prețul înainte și în cazul acesta speșele postale sunt mai mici ca la trimiterea prin rambursă poștală.

Ca veritabile sunt a se privi numai acele piluri, a căror asignațiune poartă numele I. Pserhofer și acele șatule ce poartă pe coperiș același nume în color roșie.

Specialitățile mai sus numite se găsesc și în speșeria I. v. Török, Budapesta, Königsgasse 12.

[2537] 1—12